

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розкрили особливості інноваційного розвитку у зовнішньоекономічній діяльності підприємства. Визначили та розкрили перспективні напрями інноваційного розвитку підприємств в розрізі: автоматизації та роботизації виробництва, енергозбереження та екологічності, розробки нових видів продукції, цифровізації бізнес-процесів, інновацій в логістиці та ланцюгах поставок, підвищенні кваліфікації персоналу та управлінні знаннями.

Ключові слова: інноваційний розвиток, інновації, розвиток, зовнішньоекономічна діяльність, ефективність.

Abstract

The features of innovative development in the foreign economic activity of the enterprise are revealed. Promising directions of innovative development of enterprises are identified and revealed in the context of: automation and robotization of production, energy saving and environmental friendliness, development of new types of products, digitalization of business processes, innovations in logistics and supply chains, personnel training and knowledge management.

Key words: innovative development, innovation, development, foreign economic activity, efficiency.

Вступ

Інноваційний розвиток підприємств відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності та конкурентоспроможності цієї галузі, а також є передумовою для створення ефективної зовнішньоекономічної діяльності підприємства. У сучасних умовах швидкої зміни технологій, підвищення вимог до якості та екологічності продукції, а також економічних викликів, впровадження інновацій стає необхідністю для підприємств, які прагнуть залишатися успішними. Розвиток нових виробничих технологій, автоматизація процесів, вдосконалення продукції та підвищення ефективності роботи стають ключовими факторами для підприємств, що прагнуть збільшити свою частку на ринку та зберегти довіру споживачів. Зростаючі потреби споживачів у якісній, здоровій та екологічно чистій продукції стимулюють підприємства до впровадження новітніх технологій. Крім того, глобальні виклики, такі як кліматичні зміни, подорожчання енергоресурсів та зростання конкуренції на світовому ринку, вимагають від підприємств швидкої адаптації та модернізації виробничих процесів. В умовах війни в Україні підприємства змушені шукати нові рішення для забезпечення безперебійного виробництва та збереження продовольчої безпеки.

Результати дослідження

Однією з основних та найбільш важливих загальногосподарських функцій будь-якого суб'єкта господарювання в ринкових умовах є забезпечення операційної діяльності з мінімальними витратами, раціональне використання наявних ресурсів підприємства, в тому числі і трудового ресурсу, як основного і найбільш цінного на даний момент, що сприятиме створенню та реалізації конкурентоспроможної продукції, зростанню доходності та прибутковості підприємства, що призводить до загального підвищення рівня рентабельності – ефективності його діяльності [1]. Зазначимо, що перспективи інноваційного розвитку є особливо актуальними в умовах сучасних економічних і соціальних змін. Успішний розвиток будь-якого конкурентоспроможного виробництва формується на базі інноваційних процесів [2]. У свою чергу інноваційна продукція розширює ринкові можливості підприємства, а процесні інновації сприяють якісному оновленню їх виробничих систем,

що позначаються на їх здатності створювати продукцію із вищою споживчою цінністю. Тим самим забезпечується інноваційний розвиток підприємства.

У процесі інноваційної діяльності підприємство отримує інноваційний ефект – перспективну перевагу, яка здатна забезпечити оптимізацію його розвитку й поява якої пов’язана з послідовним процесом розробки, створення та реалізації певного виду інноваційного продукту, що, залежно від цього, сприятиме визначенню певних особливостей конкретного типу переваг [2]. Перспективи інноваційного розвитку відображені на рисунку 1.

Рис. 1. Напрямки перспектив інноваційного розвитку для підприємств України

Проаналізуємо детально кожен із перспективних напрямків інноваційного розвитку [3]:

1. Автоматизація та роботизація виробництва полягає у впровадженні автоматизованих систем управління виробництвом, що дозволить підвищити продуктивність і знизити витрати на робочу силу. При цьому сучасні системи контролю якості та автоматизовані лінії випічки можуть значно прискорити процес виробництва і зменшити кількість помилок. У свою чергу роботизація процесів пакування, сортування та транспортування продукції також є важливим напрямом, що дозволяє знизити витрати на логістику та підвищити швидкість обслуговування клієнтів.

2. Енергозбереження та екологічність в умовах енергетичної кризи важливо впроваджувати енергоефективні технології, що дозволять знизити витрати на енергію та скоротити викиди парникових газів. Використання відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна енергія або біогазові установки, може стати одним із рішень для підприємств. Зазначимо, що екологізація виробництва також включає зменшення кількості відходів та використання екологічної упаковки. Тому цей напрям дозволить підвищити привабливість продукції серед споживачів, що турбуються про екологію.

3. Розробка нових видів продукції. Інновації на підприємствах можуть розвиватися за рахунок створення нових видів продукції.

4. Цифровізація бізнес-процесів полягає у впровадженні цифрових технологій, таких як аналітика даних, CRM-системи для управління взаємовідносинами з клієнтами, ERP-системи для оптимізації виробничих процесів, дозволить підприємствам краще контролювати свою діяльність і швидко адаптуватися до змін ринку. Також цифровізація може включати онлайн-продажі продукції та маркетинг через цифрові канали, що дозволить підприємствам розширити свої ринки збуту.

5. Інновації в логістиці та ланцюгах постачання є також важливим напрямом, оскільки оптимізація ланцюгів постачання через використання цифрових рішень та співпраця з місцевими постачальниками сировини дозволить знизити залежність від зовнішніх постачальників і забезпечити стійкість виробництва. Також важливо впроваджувати інноваційні рішення в доставці продукції до споживачів, включаючи використання екологічно чистих транспортних засобів або розробку нових логістичних стратегій для зниження витрат.

6. Підвищення кваліфікації персоналу та управління знаннями є необхідною складовою, бо саме інноваційний розвиток вимагає нових знань і навичок. Підприємствам необхідно інвестувати в підвищення кваліфікації персоналу, особливо у сфері новітніх технологій та управління інноваційними проектами. При цьому важливим аспектом також є створення систем управління знаннями, які дозволять зберігати та поширювати найкращі практики всередині підприємства.

Отже, інноваційний розвиток підприємств має великий потенціал для підвищення ефективності, покращення якості продукції та зменшення негативного впливу на довкілля.

Висновки

Впровадження сучасних технологій, адаптація до вимог ринку та оптимізація бізнес процесів допоможуть підприємствам залишатися конкурентоспроможними та забезпечувати сталий розвиток в умовах економічної та соціальної нестабільності. Таким чином, одним із ключових завдань для підприємств залишається диверсифікація виробництва, підвищення якості продукції та розширення її асортименту. В умовах, коли пропозиція перевищує попит, підприємства мають докладати значних зусиль для створення продукції, яка максимально відповідатиме очікуванням споживачів та перевершуватиме конкурентів. Важливо забезпечити гнучкість виробничої системи, щоб вона могла своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища та внутрішніх умов, а також адаптуватися до коливань попиту та пропозиції на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Шахно А.Ю., Кутова Н.Г. Підвищення ефективності управління продуктивністю праці як чинник зростання конкурентоспроможності підприємства в кризових умовах. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 1. С. 226-232.

2. Дурбалова Н.І. Інноваційно-інвестиційний вектор розвитку хлібопекарських підприємств. *Економіка харчової промисловості*. 2019. №3 (11). С. 66-72.

3. Внукова Н. Інноваційний розвиток експортно-імпоротної діяльності для економічної стійкості в умовах воєнного стану. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2025. Volume 9. С. 125-139.

Несен Леонід Миколайович – к.т.н., доцент кафедри менеджменту, маркетингу та економіки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: Lnesen777@gmail.com

Пилипець Олександр Сергійович – студент групи МЗД-24м, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Nesen Leonid Mykolayovych – Associated Professor at Management, Marketing, and Economics Department, PhD, Docent, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: email: Lnesen777@gmail.com

Pylypets Oleksandr Serhiyovych – Faculty of Management and Information Security Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.